

תוכן עניינים

דברי הקדמה למהדורה הראשונה של הספר	1
פרק א': שירותי הרווחה בישראל	3
פרק ב': פקידי הסעד בחברה הישראלית	5
פרק ג': מהותם של שירותי הרווחה הניתנים על-ידי העובד הסוציאלי	9
פרק ד': הבסיס החוקי לפעולתו של פקיד הסעד	13
1. כללי	13
2. סדרי דין מיוחדים	16
3. הכרה חוקית במקצוע העבודה הסוציאלית	17
4. טיפול רצוני אל מול טיפול סמכותי	17
5. מתן סעד מרצון	18
6. אחריות הרשות המקומית למתן שירותים סוציאליים	21
7. התערבות סמכותית	22
7.1 כללי	22
7.2 ייזום הליכים על-ידי פקיד סעד/עובד סוציאלי	22
7.3 ייזום הליכים בעיתות חירום	54
8. הוצאה לפועל של החלטות בית-המשפט	59
8.1 כללי	59
8.2 אחריות טיפולית לקטינים ובאנשים עם מוגבלות שכלית-התפתחותית, ללא שלילת זכויות הורים למשמורת	59
8.3 אחריות טיפולית לקטינים, בעקבות שלילת/הגבלת זכויות ההורים למשמורת	60
8.4 הוצאה לפועל של צווי בית-המשפט	61
9. סמכויות רישוי ופיקוח	64
10. מעמדן וסמכויותיהם של פקידי הסעד בחקיקה הישראלית	65
10.1 כללי	65
10.2 חוק שירותי הסעד, התשי"ח-1958	66
10.3 חוק הסעד (סדרי דין בענייני קטינים, חולי נפש ונעדרים), התשט"ו-1955	66
10.4 חוק הנוער (טיפול והשגחה)	66
10.5 חוק אימוץ ילדים	68
10.6 חוק ההגנה על חוסים	69
10.7 חוק הסעד (טיפול באנשים עם מוגבלות שכלית-התפתחותית), התשכ"ט-1969	70
פרק ה': פקיד סעד/עובד סוציאלי	71
1. כללי	71

71	2. מינוי פקיד סעד (עובד סוציאלי)
74	3. תפקידי פקיד הסעד (עובד סוציאלי)
74	4. מדיניות הרווחה בישראל
75	5. פקיד סעד ראשי
77	פרק ו': שיקול-דעת פקיד סעד/עובד סוציאלי
77	1. כללי
78	2. פגמים מהותיים
78	2.1 אי-קיום הוראת חוק
81	2.2 חריגה מהוראת חוק
83	3. פגמים מינהליים
83	4. ליקוי מחמת טעות בפירוש החוק
84	5. פגמים מחמת טעות במצב דברים
84	6. פגמים מחמת עירוב שיקולים זרים
85	7. הפליה
85	8. סיכום
87	פרק ז': סמכויות חקירה
87	1. כללי
88	2. הבסיס החוקי לביצוע חקירה
88	2.1 נזקקים
90	2.2 קטינים וחוסים
92	2.3 מעונות
93	3. מידע מפי השמועה
94	4. חקירה בעקבות פניה
95	5. חקירה לשם הכנת תסקיר
95	6. חובת תיעוד
95	7. חיסיון
96	8. חיסיון - עובד סוציאלי
101	פרק ח': תסקיר
101	1. הגשת תסקירים לבית-משפט
103	2. סוגי תסקירים
104	3. תוכן התסקיר
105	4. דרכי טיפול מומלצות
106	5. הגשת התסקיר
106	6. התסקיר כ"חוות-דעת מומחה"
108	7. חקירה נגדית של פקיד סעד
110	8. ערכו הראייתי של התסקיר ומידת השפעתו על החלטת בית-המשפט
112	9. טענות לתוכן התסקיר
112	10. חיסוי התסקיר

פרק ט': פקיד סעד (עובד סוציאלי) לחוק הסעד (סדרי דין בענייני קטינים, חולי נפש ונעדרים), התשט"ו-1955.....	115
1. כללי.....	115
2. מטרות ותפקידים של פקיד הסעד (לסדרי דין).....	118
3. חוק גיל הנישואין, התש"י-1950.....	120
4. חוק הסעד (סדרי דין).....	120
5. סמכויותיו של פקיד הסעד (עובד סוציאלי) על-פי חוק הסעד (סדרי דין).....	121
פרק י': משמורת ילדים.....	141
1. כללי.....	141
2. אופי הבעיות בסכסוכי משמורת.....	143
3. עיקרון "טובת הילד".....	144
4. קווים מנחים להכרעה בסכסוכי משמורת על-פי עיקרון טובת הילד.....	167
4.1 זכות הילד ולא זכות ההורה.....	167
4.2 שינוי נסיבות.....	170
4.3 "אין לאטום אוזן לקול הדם".....	171
4.4 חזקת הגיל הרך.....	172
4.5 מה הדין באשר לטובת הקטין לפי הלכות המשפט העברי?.....	181
4.6 ההשלכות הנובעות מ"חזקת הגיל הרך" (מתוך דו"ח הכנסת בנושא ילדים להורים גרושים (הוגש ביולי 2002)).....	184
4.7 הצדקות להשארת "חזקת הגיל הרך" בחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות.....	185
4.8 התנגדות ל"חזקת הגיל הרך".....	188
4.9 אפשרויות לשינוי "חזקת הגיל הרך".....	190
5. מסוגלות הורית והתנהגות לא נאותה של הורה.....	191
6. רצון הילד.....	195
7. משקל חוות-דעת פקיד הסעד ומומחים בסכסוכי משמורת.....	213
8. הגשת תסקיר על-ידי פקיד הסעד בתביעות למשמורת.....	218
9. שינוי החלטות (סעיף 74 לחוק).....	223
10. סיכום.....	234
פרק י"א: אימוץ.....	237
1. הגורמים המעורבים בתהליך האימוץ.....	237
2. קריטריונים מוקדמים לאימוץ.....	237
3. תהליך האימוץ.....	238
4. אימוץ על-ידי קרובים וזרים.....	239
5. מעמדו של פקיד סעד (עובד סוציאלי) לחוק האימוץ.....	240
5.1 כללי.....	240
5.2 סעיף 12(ג) לחוק האימוץ.....	244

5.3	ניתן למסור ילד למשפחה המתכוונת לאמצו בטרם הוכרז כבר-אימוץ בתנאי שהעניין מוצדק כדי למנוע נזק לילד.....	245
5.4	האם ניתן להקנות מעמד של הורה מכוח הסכמה בין פרטים?	246
5.5	החשיבות שביצירת רציפות פיזית ורגשית לקטין.....	247
6.	סדרי דין בבית-המשפט.....	248
7.	הסכמת ההורה הטבעי וחזרה מהסכמה.....	250
7.1	כללי	250
7.2	מתן אפשרות לחזור מהסכמה.....	250
8.	אימוץ בניגוד להסכמת ההורים.....	253
9.	טובת הילד המאומץ	254
10.	תפקידו של פקיד הסעד (עובד סוציאלי לפי חוק האימוץ) בהליכים להכרזה על קטין כבר-אימוץ.....	255
11.	"תינוק המריבה".....	258
12.	"אימוץ סגור" - "אימוץ פתוח".....	265
13.	הסכמת הקטין (סעיף 7 לחוק).....	268
14.	הסכמת הורה וחזרה מהסכמה וסיוג ההסכמה - הלכה פסוקה	269
15.	תקנות 60 עד 96 לתקנות בית-משפט לענייני משפחה (סדרי דין), התשפ"א-2020.....	273
פרק י"ב: חוק הנוער (טיפול והשגחה), התש"ן-1960	281	
1.	כללי	281
2.	קטינים	281
3.	טובת הקטין	282
4.	התחשבות ברצון הילד	283
5.	זכויות ההורים	284
6.	פקיד סעד לחוק הנוער (טיפול והשגחה)	286
7.	העילות להתערבות בית-המשפט	290
7.1	קטין נזקק	290
7.2	תקיפה מינית בקטין	298
8.	ההליך בבית-המשפט	299
9.	בית-משפט לנוער	301
9.1	כללי	301
9.2	קטין פורע חוק	303
9.3	חיסיון ההליך בבית-המשפט לנוער	303
9.4	איסור פרסום	304
10.	דנ"א 6041/02	305
11.	הצעת חוק ייצוג ילדים ונוער, התשע"ג-2013.....	330
12.	ההלכה הפסוקה - עניינים שונים	338
פרק י"ג: אנשים עם מוגבלות שכלית-התפתחותית	353	

1. כללי	353
2. היסטוריה חקיקתית	354
3. פקיד סעד (עובד סוציאלי) לחוק הסעד	355
4. ועדת אבחון	360
פרק י"ד: חוק ההגנה על חוסים, התשכ"ו-1966	367
1. כללי	367
2. הגנה מפני ניצול	367
3. התערבות הגנתית	367
4. הצעת חוק למניעת אלימות במשפחה (תיקון - הגנה על חוסים), התשס"ז-2007	373
5. גישת חוקי התכנון והבניה - הוראות בתכנית מיתאר מקומית - מעונות לחוסים - דירות קטנות (סעיפים 63א, 63ב לחוק)	374
5.1 הדין	374
5.2 ניתן לא רק לשלב חוסים בודדים בקהילה באמצעות מגורים בדירות בבתי מגורים רגילים אלא ניתן אף לנהל מעון ליותר משישה חוסים באזור המיועד למגורים בלבד	375
5.3 האם דירה אשר מיועדת למגורים בלבד יכולה להתאים למטופלים חוסים?	382
5.4 האם ניתן לתת היתר בניה להקמת "הוסטל" לנכי נפש במגרש המיועד לשמש, על-פי תכנית בניין עיר, כ"מרפאה" ב"שטח לבניין ציבורי בעל אופי בלתי-מסחרי?"	383
5.5 אי-אפשר לכנות את ההוסטל שביקשו להקימו בשם "מרפאה"	384
5.6 בית-משפט קמא עמד על כך שכוונת המחוקק היתה להקל עם האוכלוסיות המיוחדות להיטמע באזורי מגורים נורמטיביים ולא להקשות עליהם בהליכים בירוקרטיים של הגשת בקשות לשימוש חורג מהיתר	385
פרק ט"ו: בית-המשפט ופקיד הסעד/עובד סוציאלי	393
1. כללי	393
2. יחסו האמביוולנטי של פקיד הסעד לבית-המשפט	394
3. תפקיד פקיד הסעד אל מול מערכת המשפט	395
4. מעמדו המשפטי של פקיד הסעד	399
5. סיכום	402
פרק ט"ז: שונות	405
1. חוק מידע גנטי, התשס"א-2000-היעדר חובה בקבלת תסקיר פקיד סעד	405
2. פונדקאות חו"ל ודרישת תסקיר	405
3. תסקיר פקיד סעד כתנאי מוקדם למתן צו ההורות הפסיקתי	406
4. לתקנות הסכמים לנשיאת עוברים - בקשת פקיד הסעד	407

5.	בקשת האם הנושאת	407
6.	האם יש לדרוש תסקיר מטעם השירות להגנת הילד כדי לתת צו הורות פסיקתי?	408
7.	בית-המשפט העליון	410
7.1	"איבחון של מצב האם" - הגשת תסקיר מטעם עובדת סוציאלית לסדרי דין ולחוסים ועל מינוי מומחה מטעם בית-המשפט על-מנת שיבחן את מצבה המנטלי-קוגניטיבי של האם	410
7.2	ניגוד עניינים של העובדת הסוציאלית	411
7.3	הארכת צו נזקקות וצו הוצאה ממשמורת	411
7.4	קבלת עמדה של עובד סוציאלי לפי חוק הנוער	412
7.5	הבהרות מהעו"ס בנוגע למסוכנותו של המשיב	413
7.6	סוגיית נזקקותו של קטין מוכרעת, בעיקרו-של-דבר, תוך התבססות על עמדת הגורמים המקצועיים והטיפוליים ביחס לטובתו של הקטין	414
7.7	שינוי של צו ההוצאה ממשמורת שהוצא בעניינה של הקטינה לצו השגחה בקהילה	414
7.8	בקשתה של עובדת סוציאלית לפי חוק הנוער (טיפול והשגחה), התש"ך-1960 להורות על הארכת תוקפם של צווי הנזקקות וההוצאה ממשמורת שהוצאו בעניינה של הקטין	415
7.9	מאזן הנוחות במקרה דנן נוטה לטובת ביצוע החלטותיו של בית-המשפט לענייני משפחה, אשר נסמכו על מספר דו"חות מטעם העובדת הסוציאלית	416
7.10	הוצאת ילדים ממשמורת הוריהם	417
7.11	החלפת העובדת הסוציאלית	418
7.12	לא נמצא מקום לסטות מהמלצות העובדת הסוציאלית בתסקירה	419
7.13	בקשת המשיבה 1 להכריז על הקטינה כנזקקת לפי חוק הנוער	421
7.14	סמכותה של העו"ס לערוך תסקיר לפי חוק הסעד מקנה לה גם סמכויות עזר לצורך מימושה, ובכלל זה גם סמכות להיוועץ בגורמי מקצוע רלוונטיים	421
8.	בית-המשפט המחוזי	422
8.1	תפקידה של העובדת הסוציאלית	422
8.2	סמכויות מתאם הורי	423
8.3	אפשרות עו"ס לחוק אימוץ ילדים לפנות להורה הביולוגי ולבקש ממנו כי מידע מזוהה אודותיו יימסר למאומץ	424
8.4	למרות שתסקיר עו"ס אינו חוות-דעת מומחה כהגדרתו בסעיף 20 לפקודת הראיות (נוסח חדש), יש לתת לו משקל דומה	425

8.5	אין סיבה מדוע בירור שתיעשה העו"ס לסדרי דין בקשר למשמעות הקשר שהתקיים לאורך השנים בין המשיב 1 לקטינה והשפעת הפירוד עליה יביא לפגיעה בקטינה	426
8.6	טענת המערערת לפיה הענקת הסמכויות לעו"ס לא היתה כדין	427
8.7	המבקשת עמדה על זכותה לחקור את העו"ס	428
8.8	טענות להטרדה מאיימת מצד עו"ס	429
8.9	הגשת תסקיר משלים שייערך בידי גורמי הרווחה בעיר אילת המכירים את הצדדים ואת הקטינה	430
8.10	בית-המשפט קמא שגה כשלא אימץ את המלצות התסקיר, על-פיהן המפגשים עם המשיב יתקיימו במרכז קשר בפקוח של עובדת סוציאלית במועד קרוב ומייד לאחר חג הפסח	431
8.11	המצב הנוכחי בו שוהה ס', בניגוד לרצונה, הרחק ממשפחתה ואימה, בניגוד לרציונל העומד בבסיס צווי הביניים שנועדו לתקופה קצובה וקצרה	432
9	בית-המשפט לענייני משפחה	433
9.1	מתכונת זמני השהות שתיבחן על-ידי עו"ס לס"ד	433
9.2	מתן צו הגנה כלפי המשיב	434